

TANÁRKÉPZŐ KÖZPONT

„A fenntartható jövő pedagógiája”

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

programfüzet és rövid cikkek

Tudomány: válaszok a globális kihívásokra

2023

2023. november 6.

Dunaújváros

„Az NKFIH-1267-2/2020 számú, Roncsolásmentes folyamat követés tématerület című projekt az Innovációs és Technológiai Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a Tématerületi Kiválósági Program 2020 (2020-4.1.1-TKP2020) pályázati program finanszírozásában valósult meg”

NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI
ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL

AZ NKFI ALAPBÓL
MEGVALÓSULÓ
PROGRAM

„Az NKFIH-1267-2/2020 számú, Roncsolásmentes folyamatkövetés tématerület című projekt az Innovációs és Technológiai Minisztérium Nemzeti Kutatási Fejlesztési és Innovációs Alapból nyújtott támogatásával, a Tématerületi Kiválósági Program 2020 (2020-4.1.1-TKP2020) pályázati program finanszírozásában valósult meg”

A MAGYAR TUDOMÁNY ÜNNEPE

A Magyar Tudományos Akadémia programsorozata

A konferencia szervezésére a
MTA Magyar Tudomány Ünnepe keretében
kerül sor.

A konferencia szervezője a Dunaiújvárosi Egyetem
www.uniduna.hu

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA 2023

(DUE MK 2023)

„A fenntartható jövő pedagógiája”

Programfüzet

Konferencia elnöksége

Elnök:

Dr. Bacsa-Bán Anetta

Dunaújvárosi Egyetem

Társelnökök:

Dr. Cser Valérius Antalné

Dunaújvárosi Egyetem

Dr. Juhász Levente Zsolt

Dunaújvárosi Egyetem

Tudományos bizottság:

Cserné Pekkel Márta

Dunaújvárosi Egyetem

Csikósné Maczó Edit

Dunaújvárosi Egyetem

Kocsó Edina

Dunaújvárosi Egyetem

Dr. Kadocsa László

Dunaújvárosi Egyetem

Dr. Gubán Gyula

Dunaújvárosi Egyetem

Program

2023. november 6. (hétfő)

13:30–13:55
13:55–14:00

Regisztráció
Dr. Bacsa-Bán Anetta **Megnyitó**

Szekció – I-206

Levezető elnök: *Dr. Bacsa-Bán Anetta*

14:00–14:15

Dr. Bacsa-Bán Anetta: „Színezd újra!” - Szakoktató szak újra a Dunaújvárosi Egyetemen

14:15–14:30

Dr. Csikósné Maczó Edit: Az oktatói pálya perspektívái a szakoktató hallgatók körében

14:30–14:45

Farkas Imre: A kisiskolák szerepének és lehetőségeinek vizsgálata a település műveltségi szintjének alakulásában, és a községek életében Dél-Fejér térségben

14:45–15:00

Dr. Juhász Levente Zsolt: A nagy nyelvi modellek és az oktatás

15:00–15:15

Gubán Gyula: Szakmódszertani tankönyvek szerkezetének vizsgálata, különös tekintettel a gépész tanárképzésren

15:15–15:30

Kántor Zsuzsanna: A gyermeki tanulás Z- generációs értelmezése és az óvodai nevelés gyakorlatának perspektívája

15:30

Szünet

Szekció előadás – I-206

Levezető elnök: *Dr. Juhász Levente Zsolt*

15:45–16:00	<i>Vég helyi Péterné:</i> Az időszemléletek hatásai a tanulási eredményességre
16:00–16:15	<i>Magyar András:</i> Tankönyvrevízió és tantervi reformok az 1950-es években
16:15–16:30	<i>Csányiné Guszter Lídia Noémi:</i> „Zöld tantermek” szerepe a fenntarthatóságra nevelés pedagógiai gyakorlatában
16:30–16:45	<i>Kolacsek Sándor:</i> Oktatás, online vagy jelenléti? Avagy előnyök és hátrányok a két oktatási formában
16:45–17:00	<i>Kadocsa László, Gulyás István, Vámosi Zoltán:</i> Úrképzés virtuális környezetben
17:00	<i>Dr. Juhász Levente Zsolt</i> Zárszó

Szekció előadás – online

Levezető elnök: *Dr. Cser Valérius Antalné*

14:55–15:00	<i>Dr. habil Bacsa-Bán Anetta:</i> Megnyitó
15:00–15:15	<i>Dr. Cser Valérius Antalné:</i> Metaforák a pedagógusokról
15:15–15:30	<i>Rosta Gabriella:</i> Kompetenciaalapú tanárképzés Franciaországban
15:30–15:45	<i>Lantos Tünde:</i> Az óvodapedagógusok szakmai tanulására ható szervezeti tényezők
15:45–16:00	<i>Bolla Zsolt:</i> A szülők szabad iskolaválasztásának története és következményei
16:00–16:15	<i>Reikort Ildikó:</i> Inkluzív nevelés és a tanárok támogatása az alapfokú művészeti iskolákban
16:15–16:30	<i>Bottyán László:</i> Education and cybersecurity: university students' experience with online safety and cyber incidents
16:30–16:45	<i>Kocsó Edina, Nagy Bálint:</i> Ideák és megvalósulásuk egy reformpedagógiai irányzatban
16:45–17:00	<i>Zakota Zoltán:</i> A nagy nyelvi modellek felsőoktatásban való használatának lehetőségei és hátrányai
17:00	<i>Dr. Cser Valérius Antalné:</i> Zárszó

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA
2023
(DUE MK 2023)

„A fenntartható jövő pedagógiája”

Rövid cikkek az előadásokhoz

Tartalom

Bolla Zsolt

A szülők szabad iskolaválasztásának története és következményei 14

Dr. habil Bacsa-Bán Anetta

„Színezd újra!” – Szakoktató szak újra a Dunaújvárosi Egyetemen 15

Bottyán László

Education and cybersecurity: university students' experience with online safety and cyber incidents 16

Csányiné Guszter Lídia Noémi

Tehetség gondozás lehetősége tanulásban akadályozottak évfolyamain 16

Dr. Cser Valérius Antalné

Metaforák a pedagógusokról 17

Farkas Imre

A kisiskolák szerepének és lehetőségeinek vizsgálata a település műveltségi szintjének alakulásában, és a községek életében Dél-Fejér térségben 18

Dr. Gubán Gyula

Szaktárgyszertani tankönyvek szerkezetének vizsgálata, különös tekintettel a gépész tanárképzésre 19

Dr. Juhász Levente Zsolt

A nagy nyelvi modellek és az oktatás 20

Dr. Kadocsa László–Gulyás István–Vámosi Zoltán

Űrképzés virtuális környezetben 21

<i>Kántor Zsuzsanna</i> A gyermeki tanulás Z-generációs értelmezése és az óvodai nevelés gyakorlatának perspektívája	21
<i>Kocsó Edina–Dr. Nagy Bálint</i> Ideák és megvalósulásuk egy reformpedagógiai irányzatban	22
<i>Kolacsek Sándor</i> Oktatás, online vagy jelenléti? Előnyök és hátrányok a két oktatási formában	23
<i>Lantos Tünde</i> Az óvodapedagógusok szakmai tanulására ható szervezeti tényezők	24
<i>Dr. Maczó Edit</i> Az oktatói pálya perspektívái a szakoktató hallgatók körében	25
<i>Magyar András</i> Tankönyvrevízió és tantervi reformok az 1950-es években	26
<i>Reikort Ildikó</i> Inkluzív nevelés és tanárok támogatása az alapfokú művészeti iskolákban	26
<i>Rosta Gabriella</i> Kompetenciaalapú tanárképzés Franciaországban	27
<i>Véghelyi Péterné</i> Az időszemléletek hatásai a tanulási eredményességre	28
<i>Zakota Zoltán</i> A nagy nyelvi modellek felsőoktatásban való használatának lehetőségei és hátrányai	29

TUDOMÁNYOS KONFERENCIA
2023
(DUE MK 2023)

Rövid cikkek az előadásokhoz

Bolla Zsolt

A szülők szabad iskolaválasztásának története és következményei

Pécsi Tudományegyetem, m2019zsolt@gmail.com

Kulcsszavak: Szabad iskolaválasztás, oktatástörténet, jogi szabályozás.

A szülők szabad iskolaválasztási jogának hatásával az ezredfordulót követő időszakban több tanulmány is foglalkozott. Vizsgálatunk a szocializmus végső időszakától kezdődően a rendszerváltáson keresztül jut el napjaink oktatáspolitikájának elemzéséig. Az egymást váltó kormányokat a konszenzus teljes hiánya jellemezte, kivéve egyetlen elemet, ami még 1985-ben került be először a törvénybe, és azóta is jelen van oktatásunkban. Ez pedig a szülők szabad iskolaválasztási joga.

Az előadás ennek kezdetét, majd történetét ismerteti. Mekkora szerepet játszott a szabad iskolaválasztás az iskolai esélykülönbségek növekedésében, a szegregált iskolák, osztályok kialakulásában. A 2011. évi köznevelési törvény bevezetését, az elmúlt 13 év oktatáspolitikai változásait figyelembe véve javult-e a korábbi helyzet, jelenthet-e akár előnyt is az iskolák számára ez a ma is fennálló rendszer?

Az előadás célja, hogy napjainkig végigkövesse a szülők szabad iskolaválasztási jogának alakulását, feltárja annak hátrányait, történetét és jövőjét, vizsgálja lehetséges előnyeit, melyek hasznosak lehetnek az intézmények beiskolázási koncepcióinak kialakításához.

Dr. habil Bacsa-Bán Anetta

„Színezd újra!” – Szakoktató szak újra a Dunaújvárosi Egyetemen

Dunaújvárosi Egyetem Tanárképző Központ, bana@uniduna.hu

Kulcsszavak: Szakképzés, szakoktatóképzés, oktatáspolitikai.

A szakmai pedagógusképzés szakjai közül a mérnök-tanárképzés az elméleti, míg a szakoktatóképzés a gyakorlati tárgyak oktatására készíti fel a pedagógus-jelölt kollégákat a szakképzés, felnőttképzés és vállalati képzés igényei mentén. A szakoktatóképzés a Bologna-folyamat egyik vesztese volt, hiszen a műszaki képzési területhez csatlakozott a pedagógus képzési terület helyett. Ez az elköteleződés a szak szakmai tartalmának kialakításában is megmutatkozott, a szak arányaiban főként a műszaki BSc területekhez sorolódott elsősorban és csak másodsorban szolgálta a műszaki pedagógusképzés igényeit. Mindez azt eredményezte, hogy 2007–2021 között valamennyi képzőhelyen alig jelentkeztek erre a képzési formára, leginkább azért, mert az alapozó tárgyak komoly akadályt jelentettek a jelölteknek és igen nagy fokú volt a lemorzsolódás. A Műszaki szakoktató képzés zsákutcáját és beiskolázási sikertelenségét látva, több javaslat született a képzés típusának, szakterületi besorolásának megváltoztatására, ennek egyik reményteli lehetősége a Szakoktató BA képzés, amely 2020-ban, a szakmai pedagógus-képzők lobbijának hatására körvonalazódott és öltött testet a szakmai tanárképző intézetek összefogásának nyomán. A szakoktató alapképzési szak a pedagógusképzési területre került, ezáltal új lehetőségek nyíltak a szak és a szakot indító intézmények számára. Az előadás ennek mentén kívánja feltárni a szakoktató szakban rejlő perspektívákat.

Bottyán László

Education and cybersecurity: university students' experience with online safety and cyber incidents

PTE BTK „Oktatás és társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola, bottyan@uniduna.hu

Keywords: Cybersecurity, safety, digital education.

The increased reliance on technology and the vast amounts of sensitive data handled by educational institutions make cybersecurity an essential priority. Today's cyber security trends show that education as a sector is also strongly affected by data security breaches. To safeguard students, staff, and data, proactive cybersecurity measures are crucial in digital education. This article will discuss a survey that asked university students how safe they feel in cyberspace and whether they have ever been the victim of a cyber security incident. The results show that although the majority do not feel threatened in cyberspace, a significant proportion have already suffered some security incidents.

Csányiné Guszter Lídia Noémi

Tehetséggondozás lehetősége tanulásban akadályozottak évfolyamain

*Móra Ferenc Általános Iskola és EGYMI,
csanyineglidia@gmail.com*

Kulcsszavak: Tehetséggondozás, robotika, gyógypedagógia.

„A tehetség az nem csupán annyi, hogy te most épp mennyire jó vagy valamilyen, hanem, hogy mennyire lehetsz jó.”

Ha ebből az állításból indulunk ki, akkor mindenki tehetséges valamiben. Tanítás mellett feladataink közé tartozik az is, hogy a tanulóink számára lehetőséget biztosítsunk arra, hogy kipróbálhassák magukat több területen is, így megtalálhassák azt, amiben a legügyesebbek.

Gyógypedagógusként fontosnak tartom, hogy a tanulásban akadályozott tanulók is felfedezhessék a bennük rejlő tehetséget. Intézményünkben több lehetőség is adódik erre. Ezek közül az egyik, a tavalyi tanév óta működő Koczka szakkör. A délutáni tevékenységek során a tanulók betekintést nyerhetnek a robotika, valamint a blokkalapú programozás alapjaiba. Prezentációmban bemutatom, hogyan tudják kibontakoztatni tehetségüket ezeken a foglalkozásokon.

Dr. Cser Valérius Antalné
Metaforák a pedagógusokról
DUE TKK, cserneadermann@gmail.com

Kulcsszavak: Metaforák, kvalitatív vizsgálat, pedagóguskép.

Az iskolai tanítással-tanulással kapcsolatban minden egyetemistának van tapasztalata, így kialakul bennük valamilyen elképzelés, hit, meggyőződés a pedagógus tevékenységéről. Egy Z-generációs, nappali tagozatos csoporttal való közös munkánk során többször érintettük a nevelés-oktatás különböző szintjein dolgozó pedagógusok jellemzőit, amiről időnként ellentétes vélemények hangzottak el, ezért döntöttünk egy olyan szituáció előidézése mellett, amiben megjelenhettek ezek az emlékek, általánosítások. Vizsgálatunkban a metaforaelemzés módszerét használtuk. „A metafora-vizsgálat gyakori a tudományos kutatásban, amikor olyan jelenségekről van szó, amelyek

másként nem vagy nehezen közelíthetők meg, amikor a fogalom nehezen értelmezhető”. (Vámos, 2003, p. 109.) A metaforák új módon nyitják meg előttünk az oktatás, nevelés világát. Olyan eszközök lehetnek, amelyek segítenek meglátni a jót, a rosszat, a pozitívot, a negatívot, a növekedést korlátozó mítoszokat, valamint a lehetőségek tárházát bővítő elképzeléseket (Jensen, 2006). A vizsgálatot a kis minta miatt (N=25) kvalitatív módszert alkalmazó esettanulmánynak tekintjük, aminek legfontosabb eredményeit bemutatjuk az előadásban.

Farkas Imre

A kisiskolák szerepének és lehetőségeinek vizsgálata a település műveltségi szintjének alakulásában, és a községek életében Dél-Fejér térségben

Dunaújvárosi Egyetem, farkasi@uniduna.hu

Kulcsszavak: Kisiskolák, műveltségi szint, helyi közösség.

Településvezetőként és pedagógusként mindig is kíváncsi voltam arra, hogy egy kistelepülésen élők mit gondolnak a helyi iskola teljesítményéről. Vajon érzik-e, hogy a települési intézmény munkája visszatükröződik a lakosok műveltségén, a falu közösségi életén?

Ezzel a vizsgálattal az volt a célom, hogy a megvizsgáljam a Dél-Fejér településeinek lakosságának véleményét az előzőkkel kapcsolatban. A lakosok látnak-e összefüggést a községük műveltségi szintje és a helyi iskola munkája és a között, valamint mennyire aktív részese a helyi pedagógus társadalom a települést működtető közösségi életnek? Ilyen, vagy ehhez hasonló kutatást, vizsgálatot nem találtam, ezért ez dolgozat úttörő ezen a területen. A szakirodalom feldolgozása során

tisztáztam azon alapfogalmakat, melyek kutatás szempontjából meghatározóak voltak. Ilyen például a kisiskola és a műveltség fogalmának meghatározása.

A vizsgálatomat kérdőíves módszerrel tettem meg. A kérdőívet a településen élők számára és a községet irányító polgármesterek részére is megosztottam (a polgármesterek esetén a demográfiai kérdéseket mellőztem). A polgármesterek esetén 10 fő (9 polgármester és a saját településem alpolgármestere), a lakosok esetén 811 fő töltötte ki az űrlapot.

Dr. Gubán Gyula

Szaktudományi tankönyvek szerkezetének vizsgálata, különös tekintettel a gépész tanárképzésre

Dunaújvárosi Egyetem, guban.gyula@uniduna.hu

Kulcsszavak: Gépész tanárképzés, oktatástörténet, tankönyvek.

A hazai iparosodás és a vele párhuzamosan meginduló szakképzés kezdetekor, az 1840-es években, az akkori módszertani megfontolások többnyire általános tanítási elveket fogalmaztak meg azoknak a tanítóknak a számára, akik a természettudományos tárgyak és a rajz oktatását végezték. Igazából ezeket még nem is tekinthetjük „szaktudományi”-nak. Sokkal inkább az egyes szakterületek tanításához általános pedagógiai ajánlasként foghatjuk fel a korabeli írásokat. Módszertani könyv nem létezett a szakmai képzés területén.

A szaktudományi kultúra lassan fejlődött, „tudományos” áttörésről az 1950-es évektől kezdve beszélhetünk. Ekkor vált nyilvánvalóvá – a bővülő, gazdagodó szakmai sajtóban megjelenő cikkek alapján – hogy a különféle módszertani megoldások egyre eredményesen támogathatják a szakmai

képzést. Látványos fejlődés kezdődött – mondhatnánk úgy is, hogy oktatástechnológiai forradalom – a szaktárgyak tanítását segítő oktatási eszközök területén, amelynek gyorsuló változása napjainkra az oktatási rendszerünk, a szakképzési rendszerünk teljes módszertani újragondolását kívánja.

Ebben a részkutatási eredményt bemutató tanulmányunkban az 1871-ben meginduló szakmai tanárképzésben felhasznált szaktárgyi oktatási módszertani könyveknek a szerkezetét és a kapcsolódó módszertani kultúra fejlődését vizsgáljuk.

Dr. Juhász Levente Zsolt

A nagy nyelvi modellek és az oktatás

Dunaújvárosi Egyetem Tanárképző Központ, juhaszle@uniduna.hu

Kulcsszavak: Mesterséges intelligencia, nagy nyelvi modellek, oktatás.

Az előadásban áttekintjük a mesterségesintelligencia-kutatás legújabb trendjeit, ezen belül is elsősorban a Nagy Nyelvi Modellekre koncentrálna. A modelleket elhelyezzük a gépi tanulás és a Deep Learning tágabb kontextusába.

Ismertetjük a nyelvi modellek alapját képező Transformer neuronháló architektúrát, és az ezen alapuló legfontosabb generatív rendszerek típusait, és ezek néhány reprezentatív megvalósítását. Foglalkozunk a rendszerek finomhangolásával, amelyek segítségével költséghatékonyan lehet az előre tanított rendszereket új feladatok megoldására rávenni. Szó lesz még a dialógus rendszerek esetén hatékonyan alkalmazható ún. „prompt engineering”-ről is, amely segítségével a rendszerektől további tanítás nélkül is sok esetben effektív válaszokat vagyunk képesek kapni. Ezek segítségével az oktatási folyamatot is segítő

anyagokat tudunk létrehozni. Az előadás ezekre is szeretne néhány példát bemutatni.

Dr. Kadocsa László, Gulyás István, Vámosi Zoltán
Űrképzés virtuális környezetben

Dunaújvárosi Egyetem, kadocsa@uniduna.hu

Kulcsszavak: Űrképzés, virtuális valóság, hatékonyság vizsgálat.

Űrmissziók a gyakorlatban virtuális eszközökkel – tantárgy fejlesztésének folyamata. A kurzus „tanulási környezetnek bemutatása. A gyakorlatban alkalmazott szoftverek típusainak jellemzői. A virtuális valóság-laboratórium kialakítása, eszköz-rendszere. A kurzus hatékonyságának vizsgálata attitűd-kérdőív segítségével. A vizsgálat eredményeinek bemutatása.

Kántor Zsuzsanna

A gyermeki tanulás Z-generációs értelmezése és az óvodai nevelés gyakorlatának perspektívája

Kipkopp Óvoda és Bölcsőde, kantor.zsuzsanna19@gmail.com

Kulcsszavak: Óvoda, gyermekkori tanulás, digitális kultúra, Z-generáció.

Kutatásomban szeretném feltérképezni a Z-generációs fiatal felnőttek és az óvodai nevelés gyakorlatában dolgozó pedagógusok szemszögéből az óvodás gyermekek tanulásáról alkotott nézeteket, paradigmátikus változásokat. Vizsgálatom középpontjába a gyermeki tanulásról alkotott elképzeléseket, véleményeket helyeztem. Elsődleges célom, hogy egy széles

spektrumú helyzetfeltárást végeztek a koragyermekkorai tanulás értelmezéséről a kezdő és a tapasztalt óvodapedagógusok körében. Másodlagos célul tűztem ki, hogy feltérképezem a gyermeki tanulásról alkotott nézeteket a Z-generációs 18–22 éves fiatal felnőtteknél. Harmadik célom, hogy véleményeket gyűjtssek a digitális kultúra létjogosultságáról a koragyermekkorai tanulási környezetben.

Empirikus vizsgálataim során induktív, leíró kutatási stratégiát alkalmaztam. Az írásbeli kikérdezés módszerét választottam a feltáráshoz, így a három célcsoportra három különböző kérdőívet állítottam össze, zárt és nyitott kérdésekkel. A kutatási eredményekből levonható következtetésekkel kapcsolatban elmondható, hogy a sikeres tanulási kompetenciák mögött minden szereplő más képességeket, kompetenciákat lát szükségesnek. A pedagógusok érzik a 21. századi, megváltozott gyermekkor sajátosságait, problémáit, és a pedagógiai kihívásokat.

Kocsó Edina, Dr. Nagy Bálint

Ideák és megvalósulásuk egy reformpedagógiai irányzatban

Dunaújvárosi Egyetem, nagyb@uniduna.hu, kocsoedina@uniduna.hu

Kulcsszavak: Reformpedagógia, Waldorf-pedagógia, oktatásfilozófia.

A jelenkor alternatív iskolaválasztási lehetőségét jelentik – számos szűk körben elérhető irányzat mellett – a Magyarországon is elterjedt Waldorf-iskolák. Ezekben az iskolákban sok apróság más, mint a megszokott oktatási intézményekben. A vendég egy ilyen iskolában tett első látogatása során vélhetően sáros, fára

mászó gyerekeket lát. Az udvaron gyakran fatörzsek szolgálnak mászókaként, természetközeli nyugalom jellemzi a hangulatot. Az épület folyosóin a gyerekek jellegzetes, csak néhány szint használó festményei, nemezzfigurák és hajtogatott papírdíszek találhatóak. Jelen dolgozatban arra vállalkozunk, hogy az ezen reformpedagógia gyökereiben meghúzódó alapeszméket és azok néhány megnyilvánulását nagy vonalakban bemutassuk. Ennek megfelelően áttekintjük a Waldorf-pedagógia néhány elemének a szakirodalomban fellelhető visszatükröződését is.

Kolacsek Sándor

Oktatás, online vagy jelenléti? Avagy előnyök és hátrányok a két oktatási formában

DUE Bánki Donát Technikum, hungaricumkola@gmail.com

Kulcsszavak: Digitális oktatás, digitális egyenlőtlenség, előnyök, hátrányok.

A digitális oktatás bevezetése (USA) óta eltelt harminc évben több alkalommal nyílt lehetőség, hogy bizonyítsuk, vagy cáfoljuk az online oktatás létjogosultságát.

Az elmúlt pár esztendőben kialakult helyzetben feltárhattuk ennek az oktatási formának az előnyeit, hátrányait, veszélyeit, erősségeit. Készíthettünk SWOT-elemzést.

A pedagógusok jelentős hányada nem használta és a mai napig nem használ online felületeket, IKT-eszközöket, nem ismerik az általuk nyújtott lehetőségeket. Az online oktatás előnyeit és hátrányait sem hagyhatjuk figyelmen kívül. A járulékos költségek, mint utazás, szállás, adminisztráció és intézményi fenntartási költségek csökkenthetők. A különböző képességű tanulóknak lehetősége van az ismételt meghallgatására.

Viszont a hátrányai sem mellőzhetők. Nincs személyes kontaktus a tanár-diák között. Szükséges, hogy az életkornak megfelelő attitűd kialakuljon.

Lantos Tünde

Az óvodapedagógusok szakmai tanulására ható szervezeti tényezők

Budaörsi Csillagfürt Óvoda, tunde.lantos@gmail.com

Kulcsszavak: Óvoda, szervezeti tanulás, tanulási motiváció.

A nemzetközi szakirodalomban számos vizsgálat, tanulmány olvasható, amely valamilyen szegmens mentén értelmezi a szervezetet, a szervezeten belüli tanulást, a pedagógusok szakmai fejlődését. Bár különböző oldalról, elméleti megközelítésből történtek ezek a vizsgálatok, de kimutatták a szervezet hatását.

A magyar oktatáspolitikai törekvések egyik meghatározó területe is a pedagógusok folyamatos szakmai fejlődésének erősítése, és ehhez kapcsolódva az intézményen belüli tudásmegosztó tevékenységek ösztönzése.

Jelen kutatásban a szervezeti tényezők hatását vizsgálom (óvodai kontextusban) és arra keresem a választ, hogy: az óvodavezetők, hogyan vélekednek az intézményben dolgozó óvodapedagógusok a tanulás iránti motiváltságáról? Milyen motivációs eszközök, technikák állnak rendelkezésére vagy éppen mik azok a gátló tényezők, amelyek kihívást jelentenek a vezető inspiráló, támogatói attitűdjében?

Az óvodavezetőkkel (N=18) félig strukturált interjút készítettem, melynek eredményei rávilágítanak arra, hogy az óvodapedagógusok tanulási hajlandóságát személyes és szervezeti tényezők egyaránt befolyásolják és az ösztönző tényezők alkalmazásához (pl. pénzügyi támogatás) a feltétel nem adott.

Dr. Maczó Edit

Az oktatói pálya perspektívái a szakoktató hallgatók körében

Dunaújvárosi Egyetem, maczoe@uniduna.hu

Kulcsszavak: Szakoktatók, pedagógus szakmai motiváció, szakmai karrierút.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium által kidolgozott Szakképzés 4.0 elnevezésű stratégiai program a szakmai- és felnőttképzés rendszerszintű megújítását és fejlesztését vette célba 2020-ban, melynek hangsúlyos elemét képezte a naprakész tudású oktatók képzése.

Ennek köszönhetően 2021 szeptemberében újra elindult a diplomát adó szakoktató alapképzés, melynek legfőbb célkitűzése az volt, hogy a résztvevőket alkalmassá tegye az iskolarendszerű szakoktatás és a felnőttképzés keretében a szakma műveléséhez szükséges gyakorlati tudás és készségek átadására.

Az előadás során a 2022-ben és 2023-ban lefolytatott, teljes populációt célzó kvantitatív kutatások azon eredményei kerülnek bemutatásra, melyek a szakmai képzésbe való tényleges bekapcsolódás szándékát vizsgálták a szakoktató hallgatók körében. Emellett az is feltérképezésre került, hogy az egyetem, mint képzőhely, miként járulhat hozzá egy jövőbeli sikeres szakmaitanár-karrierút megalapozásához.

Magyar András

Tankönyvrevízió és tantervi reformok az 1950-es években

Dunaújvárosi Egyetem, magyar.andras.tamas@gmail.com

Kulcsszavak: Magyar oktatástörténet, sztálinista pedagógia, tankönyvrevízió, tantervi-reformok.

Az ún. szovjetizálással beköszöntött a magyar iskolák államosítása, az oktatás és a tudomány világának fontos pozícióiba kommunista káderek kerültek, a tanterveket és a tankönyveket az államhatalom írta, ennek egyik példája a Tankönyvkiadó Vállalat létrehozása volt. A könyvtárak ellenőrzése, átvizsgálása, majd kiselejtezése, vagyis a magyar pedagógiai rendszer szovjetizálása mellett megindult az orosz pedagógia bevezetése, melynek egyik példája Makarenko, Krupszkaja, Jeszipov és Goncsarov műveinek előtérbe kerülése. A hitoktatás, mint a klerikalizmus egyik megjelenési formája egyre több korlátozáson ment át. Az oktatók óravázslatait a tanügyi hatóságok ellenőrizték. Az átírt történelemkönyvek mellett maga a tanterv is egy átideologizálási folyamaton ment keresztül: 1950-ben megjelent az első leninista-sztálinista általános iskolai tanterv, mely tartóoszlopa volt a korszak politikai, ideológiai beállítódásának, és egyben egyik legfontosabb eszköze is. Előadásomban arra keresem a választ, hogy miért nem volt fenntartható ez a pedagógia.

Reikort Ildikó

Inkluzív nevelés és tanárok támogatása az alapfokú művészeti iskolákban

*Kalász Alapfokú Művészeti iskola, Wesley János Lelkészképző
Főiskola, reikort.ildiko@kami.hu*

Kulcsszavak: Inklúzió, mentorhálózat, zeneoktatás.

A művészeti területeket képviselő pedagógiai tantárgyak fontossága az utóbbi években háttérbe szorult, annak ellenére, hogy zeneiskolák sok évtizede fennállnak, és működnek.

A művészetoktatás jelenlegi helyzete a hivatalos úton történő integrációt nem teszi lehetővé, jelenleg az inkluzív nevelés megvalósulása lehetséges. A zenepedagógia különösen érzékeny területté vált, a szülők a zenével való kapcsolatot, és annak pozitív hozadékait is fontosnak tartják, így a zenetanárok egyre több SNI-, BTMN-taulót oktatnak úgy, hogy nem jogosultak segítő szakember támogatásra.

A Magyar Zenterápiás Egyesület kezdeményezésére egy innovatív, úgynevezett Bányay-programot hozott létre, amely Bányay Zsuzsanna csellóművész nevével fémjelzett, az ő szellemi nyomdokait követi. A mentorhálózat segítő szakemberei olyan zeneterapeuta kollégák, akik egyben zenetanár végzettséggel is rendelkeznek. A Bányay-program jelenleg országos hálózatot átfedő rendszerben működik, hiánypótlás is egyben, mivel a zeneoktatás tanárait is megillető segítő szakemberek munkáját váltja ki a Magyar Zeneterápiás Egyesület kezdeményezése által.

Rosta Gabriella

Kompetenciaalapú tanárképzés Franciaországban

*PTE, „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola,
rostagabriella@gmail.com*

Kulcsszavak: Kompetenciaalapú tanárképzés, a francia oktatási rendszer, összehasonlító pedagógia.

Amikor Franciaországban Napóleon császár uralkodása idején megkezdődött az általános elemi iskolai oktatás, semmilyen képzettséget nem írtak elő a tanítók számára, többnyire

érettségivel tanítottak. A jelenlegi oktatási rendszer egy fejlett közigazgatási rendszer része, amelyben a pedagógusokon kívül az oktatásban dolgozó, nem tanári munkát végző közalkalmazottak előmeneteli lehetőségei részletesen ki vannak dolgozva.

Az iskolai végzettség megszerzésén felül, minden tanárnak egységesen – a kisiskolától egészen a felsőoktatásig – 10 nélkülözhetetlen kompetenciával is kell rendelkeznie, természetesen különböző mélységben elsajátítva az ismereteket.

A kompetenciák ellenőrzése a tanári minősítő vizsgán zajlik, és erre fókuszálnak később, a szakfelügyelői ellenőrzés során is.

A PISA-felmérések és a diákok értékelése mindezek ellenére csak a középmezőnybe sorolják a franciaországi oktatási rendszer eredményeit.

Véghelyi Péterné

Az időszemléletek hatásai a tanulási eredményességre

*PTE, „Oktatás és Társadalom” Neveléstudományi Doktori Iskola,
nyelvmegorzes@gmail.com*

Kulcsszavak: Kognitív nyelvészet, tanulás, időszemlélet.

Ahogy minden létező dolog, úgy az emberi tanulás is csak időben képzelhető el. A tanulás egyik legfontosabb eleme az emlékezet. Az emlékképek viszont csak akkor vannak jelen az elmében, ha időben is jelen vannak. A digitális szocializáció tanulási folyamatában az ingerek, információk ilyen gyors terjedési sebessége felveti a kérdést, hogy hagy-e elég időt az ismeretek szellemi megformálódására, ami feltétele annak, hogy a tudás az emlékezetbekerülhessen? A tudásmegjegyzése, vagyis jelenvalóvá tétele sérül a felgyorsult és megfordult időszemlélet miatt.

Az emberi megismerési folyamat mindig épít a már meglévő

szellemi képekre, az új ismeretek azokat részletezik tovább. Vagyis az új ismeretek feltétele a korábban megszerzett előzetes tudás felidézése. Ha az emlékezetből nem emelhetők ki ezek az előző ismeretek, az új ismeret sem tud megformálódni. Ma tehát mind a felgyorsult idő, mely nem engedi az értelemben megérni a gondolatokat, mind a megfordult időszemlélet gátja a tanulási folyamatnak. Előadásomban a kognitív nyelvészetben megkülönböztetett kétféle időszemléletnek (the ego-moving perspective, time-moving perspectiva) Boroditsky, L.-Ramscar, 2002; The Roles of Body and Mind in Abstract Thought) a tanulásra való hatásáról kívánok beszélni, tanulókkal végzett kutatási tapasztalataim elemzésével.

Zakota Zoltán

A nagy nyelvi modellek felsőoktatásban való használatának lehetőségei és hátrányai

Partiumi Keresztény Egyetem, zzakota@gmail.com

Kulcsszavak: Mesterséges intelligencia, nagy nyelvi modellek, felsőoktatás.

A nagy nyelvi modellek (LLM-ek) a mesterséges intelligencia (AI) egy olyan típusát jelentik, amely képes emberi nyelven írt szövegeket generálni és megérteni. Az LLM-eket hatalmas szöveg- és kódkészleteken képezik és számos feladathoz használhatók, beleértve a fordítást, különféle kreatív tartalmak írását és kérdések megválaszolását informatív módon. Bár az LLM-ek még fejlesztés alatt állnak, de már számos területen forradalmasíthatják a felsőoktatást, mint például: személyre szabott tanulás, nyelvoktatás, kutatás vagy oktatás. Az LLM-ek olyan új, hatékony eszközt jelentenek, amelynek megvan a

potenciálja a felsőoktatás átalakítására azáltal, hogy segíti a hallgatókat a hatékonyabb tanulásban, a kutatókat a munkájukban és a tanárokat a hatékonyabb tanításban. Ugyanakkor az LLM-ek használata számos módszertani és etikai kérdést is felvet. Előadásom célja, hogy röviden bemutassam a felsőoktatásba gyorsan behatoló AI által felvetett eme kérdéskör két oldalát.

DUNAÚJVÁROSI EGYETEM
www.uniduna.hu

D-U-E PRESS

Kiadóvezető Németh István

Felelős kiadó Dr. habil András István

Felelős szerkesztő Nemeskéry Artúr

Tördelés Duma Attila

Készült a HTSART nyomdában

Felelős vezető Halász Iván

